

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 10 k.
Negyedévre 4 ..
Helyben házhoz hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők

XX. évfolyam 79. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1914. április 7

Nemzeti állam vagy kasszafurás?

A Nagyváradai Társadalomtudományi Társaság, mely éppen ugy szabaddkőművesekből áll, mint a budapesti hasonló nevű egyesület, két napra terjedő vitát rendezett a nemzetiségi kérdéstről és meghívta arra ugy a hazafias irány, mint a nemzetiségek képviselőit.

Belementünk a vitába, mert a vezetőség garanciát vállalt, hogy kizárólag magas tudományos színvonalon álló, komoly vitáról lesz szó.

Ugy is indult a vita. Első napon igazán tudományos fegyverek mérkőztek össze. Második napon, vasárnap is így indult a vita, bár talán lankadtabb erővel. Mikor azonban a vita már befejezés felé közeledett, az történt, a mit magyarán ugy irunk körül, hogy kibujt a szeg a zsákból.

Felállott a szabaddkőműves dr Perzel Adolf és kijelentette, hogy a nemzetiségi kérdésnek egy megoldása van: a szekularizáció és ráadásul az összes iskolák államosítása.

Mindenki érezte, hogy dr Perzel Adolf ezzel az odavetett kijelentéssel nemcsak lezállította a vita színvonalát, hanem egyben az egész vitát hamis mellékvágányra kívánta terelni. Nem volt érdemes vele foglalkozni, de provokálva lévén, nem lehetett elhallgatnom annyit, hogy nekem a szekularizációról éppen ugy megvan a magam véleménye, mint a kasszafurásról és a tulajdon ellen elkövetett egyéb büntettekről és vétségekről. Nem gondoltam, hogy mikor a Társadalomtudományi Társaság magas színvonalon álló tudományos vitát ígér és garanciát vállal, hogy ott részükről is csak tudományos érvek fognak egymással szemben állani, akkor ez csak hamis cégér a szekularizáció, mint a kasszafurással egy kategóriába tartozó büncselekmény propagálására. Jászi Oszkár, a budapesti kiküldött

azonban, aki a nagyváradiakat jött megtámogatni, kijelentette, hogy igenis, ők a szekularizációt a nemzetiségi kérdés megoldására szükségesnek tartják. S dr Agoston Péter kijelentette, hogy szerinte ez tudomány.

Nohát, ha ez tudomány, akkor legközelebb tessék a kasszafurás tudományos elméletét is vitaest tárgyává tenni. Ezzel az ügy érdemi része el is volna intézve. Azzal, hogy a vitát vasárnap egyenesen a karzati közönség olesó tapsainak színvonalára süllyesztették holmi szekularizációs kiszólásokkal, hogy ezzel mintegy provokáltak s a válaszolás közben a szólásszabadságot is megsértették: foglalkozni sem akarok.

Van azonban a dolognak más oldala is. Az, hogy ebben a vitában keresztény nemzetiségek hivatalos képviselői egyenesen összefogtak a Társadalomtudományi Társaság radikális irányzatával a magyar nemzeti eszme ellen s együttesen intézték rohamukat a magyar állameszme ellen.

Összefogtak és tapsoltak egymásnak. És annyira benne voltak a tapsban, hogy a nemzetiségek tapsoltak akkor is, mikor a szekularizációról és az iskolák államosításáról volt szó. A radikálisok aztán szintén nekitüzesedtek és részletesebben, őszintén megmagyarázták, hogy igenis, ők követelik a szekularizációt az egész vonalon, nemcsak a latin szertartású, hanem a görög szertartású katolikus és a görög keleti egyházi javak elvételét, magyarán, elrablását is.

Erre a magyarázatra aztán néhány komolyabb nemzetiségi férfi abba hagyta a tapsot. Mintha egy pillanatra tisztábban látták volna, mi is készül itt tulajdonképpen. De a többség tovább helyeslt és tapsolt — és én szánakozva, sajnálkozva néztem őket, a kik saját pusztulásuk propagálásának elvakultan tapsoltak.

Nem látták, hogy itt őket durván kelepcebe esalták, hogy bennük csak olesó eszközöket kerestek egy romboló irányzathoz?

Igérnek a radikálisok a nemzetiségeknek füt-fát, a magyar nyelvtől mentes iskolát, nemzetiségi nyelven való biráskodást, föderált Magyarországot — de nem önzetlenül. Nem ingyen. Ara van ennek, kettő is. Az egyik a magyar állam elárulása, a másik egyházi vagyonuk és iskoláik elrablása.

A kinek tetszik ez az ár, tisztelt nemzetiségi vezetők, ám tessék, tapsoljon tovább is Jásziéknak. Én csak arra vagyok kíváncsi, mit fog szólni ehhez a nép, a melyre nemely nemzetiségi vezetők olyan meghatározhangokon szoktak hivatkozni? Vajjon odaadja e a nem magyar ajku nép a maga templomát gabonaüzemek magtárainak, iskoláit korcsmának, csak azért, hogy ügyvédek nemzetiségi nyelven készíthessék el a végrehajtási kérvényeket? Mi magyarok legalább nem adjuk.

Kibujt a szeg a zsákból. A radikálisok és szabaddkőművesek igenis ígérnek a nemzetiségeknek mindenféle maszlagot, hogy megtévesszék, hogy elkábítsák és a végén — megfosszák őket templomaiktól, iskoláiktól. És ez nekik tudomány. A kasszafurással rokon tudomány, de szerintük tudomány.

Mit ajánl ezzel szemben a magyar hazafias irány? Ajánlja a magyar nemzetnek ezer éven át beigazolt testvéri szeretetét, igazságosságát, amelynek párja nincs a világon, amelytől tanulhatna a világ minden állama, első sorban Románia. Felajánlja a jogyenlőséget, a szabad érvényesülést minden téren, egyházi intézményeik és iskoláik respektálását, sőt állami támogatását, cserébe nem kíván mást, mint fenntartás nélküli őszinte ragaszkodást a magyar államhoz és el nem zárkózást a magyar kulturális segítségől, őszinte elfogadását a szabadság eszméjén épült nemzeti magyar állameszme követelményeinek, amelyek sohasem törtek senkinek vallása vagy anyanyelve ellen.

Ez becsületes, őszinte beszéd. Becsületes emberek teszik az ajánlatot és becsületes embernek el kell fogadnia, amint el is fogadta annyi száz év óta minden őszinte, igaz érzésű nemzetiségi ember Magyarországon.

A másik, a radikális ajánlat igazi tartalma csak véletlenül, talán önkéntelen elszólás folytán pattant ki Nagyváradon. Megtudhatja belőle mindenki, aki nem süket és vak, hogy a radikálisok által kínált jogyenlőség voltaképpen nem más, mint a jogfosztásban való teljes egyenlőség. A radikális szabaddkőműves szónok szavai után nem lehet kétség benne: egyformán elrabolják a latin és görög szertartásúkat, katolikusokat és más vallásúkat egyházi vagyonát és iskoláit,

Husvételi öntözők, illatszerek, parfüm-

kasetták, tojás festékek és kölni vizek

a legcsinosabb kivitelben és legolcsóbban kaphatók:

Farkas István

„Apolló“ drogeriájában RÁKÓCI-UT 7/B.

Telefon 13-02.

Telefon 13-02.

Ennek nyilvánosságra jutása a nagyváradai nemzetiségi vita pozitív eredménye.

A kasszafurók sem szoktak különbséget tenni a kiszemelt kasszák gazdáinak vallási hovátartozandósága iránt.

Tisztán áll a helyzet a nemzetiségek előtt. Két irányzat közt választhatnak, csatlakozzanak, amelyikhez tetszik. A magyar nemzetet nem féltjük a jövőtől. Ha a török pusztítást, a tatárdulást kiállottuk, új viharok sem fognak bennünket készületlenül találni. Ellenben a nemzetiségeknek létkérdése forog köekán, mikor eldöntik, melyik irányhoz csatlakoznak. Akarnak-e a magyar nemzet hü fiaiként, a magyar nemzeti egységes államba beleilleszkedve közösen munkálkodni a haza felvirágoztatásán, vagy együtt haladnak a szekularizálók, a templomfosztogatókkal, és elárulják templomaikat üres jelszavak kedvéért.

A radikálisok nagyvárad elszólását ne feledjék — és annak szemeltartása mellett határozzanak. Vallásos, erkölcsi alapon álló férfiakhoz teszi fel a magyarság a kérdést. Csak két irány közt lehet választani. Vagy kasszafuró szekularizáció, vagy hűséges csatlakozás az egységes, nemzeti magyar államhoz. *

Veszedelem Albániában.

Durazzó, április 6. Az epiruszi vidéken tartózkodó albán hatósági személyektől érkezett jelentések szerint az albán csendőrségnek nemcsak komitácikkal, hanem rendes görög csapatokból alakított görög bandákkal is meg kell birkóznia. A fölkelők birtokában lévő ágyuk és gépfegyverek mellett is görög tüzéreknek vannak. Tekintettel a fölkelőkhöz naponta érkező görög segítőcsapatokra, azoknak merészsége napról napra, növekszik és már nagyobb helységek közelébe is merészkednek, a melyeket a hollandi tisztok parancsnoksága alatt álló csendőrök csak nagynehezen tudnak megvédeni.

Róma, április 6. A Stefani-ügynökség durazzói jelentése szerint a mozgósításra már minden intézkedés megtörtént. A nép minden rétegéből a fejedelemehez számos távirat érkezett, melyek a fölkelők eljárásán érzett elkeseredést fejezik ki és kijelentik, hogy a fejedeleme rendelkezésére állanak.

Milánó, április 6. A hadügyminisztérium távirati parancsára tegnap éjjel négy torpedónaszád indult az albán vizekre.

Durazzó, április 6. Sinaniba érkezett hatszáz menekülő táviratilag segítséget kért a fejedelemtől. Egyéb hírek borzalmas leírásait közlik a fölkelők és a mellettük lévő görögök kegyetlenkedéseinek.

Durazzó, április 6. Elbasszáni táviratok szerint Akif basa kormányzó 2000 főnyi albán csapatot korcái törzsrökonai segítségével ment.

A kisiparosoknak nincs munkájuk.

Az építőiparos szövetségének akciója.

A nagyváradai honvédtüzér laktanya terveit jóváhagyta a miniszter, a város a munkálatok elvégzését kiadta a nagyvárad Inceze és Társa cégnek, akik a laktanya építését már korábban meg is kezdték.

Közben azonban a honvédmisztériumban folytatott tárgyalások alapján a laktanya kibővítését rendelték el, még pedig olyan arányban, hogy ezek a pótmunkák pár száz ezer koronát igényelnek.

Nagyvárad városa a kibővítést elfogadta, ugyanolyan kedvező feltételek mellett, mint amilyen feltételek mellett a laktanya eredeti terveinek a kiépítését magára vállalta.

Együttal a város a pótmunkákkal is az Inceze-céget bizta meg.

Az építőiparosok országos szövetségének nagyváradai fiókja utóbb tartott ülésén foglalkozott a dologgal, a minden téren sajnosan tapasztalható munkanélküliség kérdésével kapcsolatban.

Legjobban sújtja a munkanélküliség a kisebb építőiparosokat; a középitkezések a nagyvállalkozók kezében vannak, magánépítkezések pedig egyáltalán nincsenek.

Hogy ebből a százezrekre menő pótipépítkezésből kapjanak valamit a kisiparosok s elhatározták, hogy közben járnak Nagyvárad városánál.

Tegnap átiratot intézett a szövetség Nagyvárad város polgármesteréhez.

Az átiratban rámutatnak, hogy a mostani munkanélküliség teljesen tönkre teszi az építőiparosok százait, akik foglalkozás hiányában teljesen elszegényednek s képtelenné válnak a közterhek viselésére.

Kéri Rimler Károly polgármestert, hogy hasson oda, miszerint a honvédtüzérlaktanya százezrekre menő pótmunkájánál a kisebb kőműves- és ácsiparosoknak — esetleg egy fővállalkozóval szemben is — munka biztossítsák.

*

Kapcsolatosan elhatározta még a szövetség, hogy Rendes Vilmos építész, a szövetség elnökét is felkéri közbenjárásra a kisebb iparosok érdekében.

Az elnökhöz intézett átiratban azt panaszolják, hogy a honvédtüzérlaktanya munkálatainál a kisebb kőművesek nem jutottak munkához. A vállalkozó Inceze cégtől kértek munkát, de nem kaptak.

Arra kéri Rendes Vilmos építész, mint a szövetség elnökét, hogy Rimler Károly polgármesternél eszközölje ki, hogy a polgármester hívjon össze értekezletet, a melyre a szövetség részéről Rendes Vilmoson kívül Hegedüs Lajos, Bányay József és Jeney Imre, továbbá az Inceze cég megbízottja és Kőszeghy József városi főmérnök hívassanak meg.

Katareut elfogták.

Debrecenből jelentik, hogy Gáthy Bálint királyi ügyész tegnap délelőtt Üszkübből táviratot kapott, a melyben az odavaló konzulátus arról értesítette, hogy a debreceni ügyészség köröző levele alapján Katareut, a bombamerénylet egyik tettesét ott fölismerték és azonnal rendőri felügyelet alá helyezték.

Az üszkübi konzul sürgősen értesítette a belgrádi osztrák és magyar főkonzulátust, hogy a nála levő elfogató parancsot azonnal küldje oda, hogy az üszkübi rendőrség Katareut letartóztathassa. Ez mielőbb meg fog történni és azután a merénylőt Debrecenbe szállítják.

Gáthy királyi ügyész kijelentette, hogy már az eddigi nyomozás során is voltak adatok arra, hogy a merénylők Ó-Szerbiába menekültek és ezért kétségtelennek tartja, hogy az üszkübi rendőrség az igazi tettest fogta el.

Katareut elfogása a városban óriás örömet keltett és Gáthy királyi ügyész az üszkübi konzulátus táviratáról nyomban jelentést tett az igazságügyminiszternek.

Catareut letartóztatásának hírére a debreceni hatóságok igaznak tartják, mert már napok óta tudnak arról, hogy a debreceni merénylő Szerbiában van. A debreceni rendőrség ugyanis négy nappal ezelőtt jelentést kapott a csernovici rendőrségtől, hogy Catareut Szokoplje tájékán tartózkodik. A csernovici rendőrség lefoglalt egy levelet, melyet Catareut Szokoplje környékéről egy kis helységből irt Beszarábiában lakó szüleinek. E levélben Catareut azt írja, hogy még egy ideig ott rejtőzködik, később azonban Svájcba szökik, hogy ott biztonságban legyen. A levél másolatát beküldte a csernovici rendőrség a debreceni és a budapesti rendőrségnek, mely eddig a nyomozás érdekében titkolta ezt az adatot.

A belügyminisztérium vasárnap telefonon utasította Rostás István debreceni főkapitányt, hogy a debreceni merénylet ügyében érkezett összes leveleket sürgősen terjessze fel a budapesti államrendőrségnek.

A vizsgálat megindítása óta a debreceni rendőrség rengeteg levelet kapott amelyek között akadt több olyan tartalom is, amit a további nyomozás során fel tudnak használni.

A rendőrség a kért leveleket már elküldte Budapestre.

Láng Lajos marad.

Budapest, április 6.

A Nap azt írta, hogy Láng Lajos báró lemond mandátumáról és jövőre nem is vállal képviselőiséget. Visszavonul. Ezt a hírt maga Láng Lajos megcáfolta. Betegeskedett és emiatt nem jelent meg már régen a politikai élet fórumán. Innen eredt a hír.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Új vashidő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra díjtalanul szolgálunk.

Szekularizáció és kasszafurás.

A nemzetiségi vita második napja.

A románságot legjobban meglephette annak a két napos vitának lefolyása, amit a Társadalomtudományi Társaság rendezett szombaton és vasárnap. Ezekon a vitákon a románság legtulzóbbjai meghallgatásra talál-
tak, s néhány közbeszólástól eltekintve, zavartalanul kifejtették álláspontjukat. Csak egy gyűlölködő hang hallatszott: a szabadkőműves elnök, Agoston Péter, gyűlölettől izzó megjegyzése, mikor nem átalotta az elnöki hatalommal visszaélve, az elnöki szék-
ből megsérteni az egyik meghívott szónokot a szekularizáció erélyes visszautasításáért. Agoston Péter jobban gyűlöli az igazságot, mint amennyire tiszteli a vendégjogot.

A román álláspont képviselői sérelmeiket adták elő, de úgy láttuk, hogy ezek a sérelmek csak érzések és ha a románok közeledni fognak a magyar társadalomhoz, mint Lázár Aurél kilátásba helyezte, akkor a kölcsönös megértés nem lehetetlen.

Rendkívül sajnálatos, hogy a vita, mely szombaton igazán magas színvonalon állott dr. Martonffy Marcell elnöklete alatt, vasárnap Agoston elnöklése mellett sokat vesztett tárgyilagosságából. Azt várta mindenki, hogy komoly felszólalókat fog a Társadalomtudományi Társaság sorompóba állítani. Ez csak részben történt meg. Egyes szónokaik karzati tapsokra kezdtek vadászni, a mivel lehetlenné tették a higgadt vitát.

A vasárnapi vitadélután.

A második nap dr. Agoston Péter elnökölt a vitán.

Dr. Agoston összefoglalva a vita eddigi eredményeit, azt fejtegeti, hogy a nemzetiségi kérdést nem csupán történelmi jogokon kell vitatni, mert nem az a kérdés, hogy ki mikor jött e földre, hanem ki tud az országnak hasznos és értékes polgára lenni. Minden nemzetiségnek legyen saját nyelvű kultúrája, az iskolai erőszakos magyarosítás igazságtalan. Ellenkezik az Egyenlőség fogalmával, hogy a népet ügyeinek kizárólag magyar nyelven való intézésére kényszeríti (!) Dr. Krüger Aladárrel igyekszik polemizálni. Azzal fejezi be beszédét, hogy a nemzetiségi kérdést nem szabad érzelmi motívumokkal nehezíteni.

Kocsán János kir. törvényszéki bíró: Köszönetet mond a Társadalomtudományi Társaságnak, hogy alkalmat adott erre a vitára. Nemzetiségiiek között él gyermekkorától s volt alkalma megfigyeléseket és tapasztalatokat gyűjteni. Némi csalódást érzett, mikor az egymással szemben álló három ellentétes irány képviselőit meghallgatta. A demokratikus Jászi Oszkár, a nemzetiségi Goldis László és a sovínisztának nevezett hazafias Krüger Aladár nagyarányu beszédekben nem látja azt a harmonikus egységet, azt a minden ellentétet áthidaló magasabb szempontot, mely nélkül ezt a kérdést tárgyalni nem lehet. Pusztán tagadás minden vonalon. Megtagadása a nemzetnek, a magyar nemzeti állameszmének a demokratikus és nemzetiségi oldalról és tagadása a legközönségesebb emberi jogoknak a másik oldalról. (Ez az utóbbi tulzó álláspont ugyan a gyűlésen nem volt képviselve. Szerk.) Evezredes eszméket és érzéseket figyelmen kívül hagyni nem lehet a megoldásnál. Sajnálja, hogy nincs jelen Goldis László, aki tegnap azt állította, hogy a magyar nemzeti állameszme egy nem létező fogalom, amit senki sem tud megmagyarázni. Ő megmagyarázza: A magyar nemzeti állameszme a magyar államnak nemzeti alapokon való kiépítése. Ez

lehet, hogy nincs benne a szótárakban. (Közbeszólások: Benne van!) de benne van a szívekben, a közös szenvedések hagyományában és a közös jövő reményében, ha pedig benne van a lexikonban is, annál érthetlenebb az, hogy Goldis a fogalmat még sem ismeri.

Az a meggyőződése szónoknak, mint gyakorlati embernek, hogy nem a tagadás az az alap, melyen alkotni lehet, nem a szélsőséges elvek hangoztatása, hanem a kölcsönös megértés. Erre az utra kell lépni és a nemzetiségi kérdés is megtalálja minden érdeket kiegyenlítő megoldását, mikor a haza és a nemzet fogalmát nem fog kelleni két felé is magyarázni, — mikor a nemzetiségi lapok hasábjait nem fogják elsötétíteni „Tavaszi fellegek“, hogy zavarják a megértést ide benn és a mi békés irányu tárgyalásainknak nem fegyveresörtetés lesz a kísérete — odakünn!

Dr. Rozvány Jenő a hivatalos hazafias állásponttal szemben és dr. Krüger Aladár álláspontjával szemben vitatja, hogy a nemzetiségi kérdés nem a középosztály, hanem a nagytömegek, a szegény nép kérdése. A békés beolvastás lehetetlen.

Dr. Papp János: Goldis László elmondta, hogy bár könyvtárakat felkutatót, százakat megkérdezett, sehol nem olvasta, senkitől sem tudta meg, hogy mi tulajdonképpen a magyar nemzeti állameszme. Képviselő korában — ugymond — megkérdezte erre vonatkozólag Apponyi Albert grófot is, aki azonban válasz helyett egy kézlegyintéssel intézte el a dolgot azt mondván, hogy aki ezt nem tudja, azzal nem áll szóba. Rosszul tette Apponyi Albert gróf, hogy nem adott kielégítő választ annak idején Goldis Lászlónak, mert hiszen bizonyos mértékben kötelesség mindig felvilágosítást adni az arra rászorulóknak. Én ime, megadom a választ a kérdésre: a magyar nemzeti állameszme nem más, mint a magyar állam magyar jellegének elismerése és fenntartása.

Goldis László azt is mondotta, hogy neki az a kívánsága, hogy a románságnak román iskolái, román nyelvű közigazgatása és igazságszolgáltatása legyenek.

Mi magyarok hajlandók vagyunk Goldis László felsorolt követeléseit elismerni mindaddig, míg ezek a magyar nemzeti állameszmét nem sértik.

Gyakran halljuk a vádat, hogy magyarosítunk. A vád igaz: mi igenis magyarosítunk, az a célunk és az a törekvésünk, hogy a magyar állam területén élő különböző fajú és anyanyelvű polgártársainkat a magyar nemzetbe olvasszuk. Nem kell ezt tagadni, hiszen a magyarosítási törekvés nem egyéb, mint a magyar faj létfenntartási ösztönének természetes megnyilvánulása. Nagyon találó Jászi Oszkárnak a fajok keletkezése és a nemzetiségi kérdés című művében felhozott az a példa, hogy a tengerek elnyelik a szigeteket. A magyar nemzeti kultúra tengerének a hullámai is egyre ostromolják a nemzetiségek szigeteit.

De amilyen természetes és ennélfogva jogosult a tenger munkája, éppen olyan természetes és jogosult a szigetek lakóinak védelme is, amidőn a hullámok ellen gátakat emelnek és sziklákkal erősítik a partjaikat. Hare ez. Az élet harca.

De tegyük azt elviselhetővé mindnyájunkra nézve az által, hogy fegyvertárunkból távolítsunk el minden kulturemberhez nem méltó fegyvert.

Dr. György Ernő a radikálisokat védi, és tiltakozik az ellen, hogy a sovíniszták kisajátítják maguknak a hazafiság fogalmát. Elítéli a közművelődési Egyesületek hazafias működését, mert az nemzetiségi szenvedélyek felszítását idézi elő. A városi kultúra, az ipar és kereskedelem fejlesztése ad az országnak erőt. A városi kultúra békésen asszimilálja a nemzetiségi tömegeket.

Huzella Gyula szerint a nemzetiségi kérdés faji probléma. A kultúra asszimilálja ere-

jével oldható meg ez a probléma. Komoly, higgadt felszólalása nagy tetszést keltett.

Dr. Lázár Aurél beszéde.

Ezután dr. Lázár Aurél előadása következett, aki egy óra hosszáig tartó előadásában nagy tanulmány alapján, bár erős elfogultsággal tárgyalta az egész román nemzetiségi kérdést. Tiltakozik az ellen a felfogás ellen, hogy a román nemzetiségi mozgalmakat csak a román intelligencia csinálja, s hogy maga a román nép nem tud erről, mert a román paraszt szolidáris ebben a román középosztállyal, s a kettő között megvan a lelki harmónia. Panaszodik, hogy a román középosztály nem érvényesülhet, s a képviselőválasztásnál nem juthat mandátumhoz, s a román paraszt választójogát nem gyakorolhatja szabadon.

Azt állítja, hogy a román nemzetiségi törekvések már az 1791-ik évben meg voltak, amikor a supplex libellus valachorum készült II. Lipóthoz. Ez egy memorandum, mely a románok nemzetiségi igényeit tárgyalja, s ebben azt kérték a románok, hogy bizottságot választassanak, tehát már akkor megvolt a törekvés a román komité szervezésére. A supplex libellus valachorumban kifejtett igények képezik alapját ma is a nemzetiségi követelményeknek. Elismeri, hogy a szent unio, azaz a görög katolikusok egyesülése a latin egyházzal üdvös hatással volt a románokra, mert ezzel megnyílt nekik Róma Lapuja s nemcsak a hitet élesztette, hanem kulturát is hozott.

1868 óta kezdődött a románok elnyomása (?), a puhitási kísérletek, a renegátgyártás (!). 1881-ben készült el a nemzetiségi program, mely respektálja állam szuverenitását. (?)

Erdély multjával bizonyítja, hogy ott nemzetiségek jutottak uralomra, mert a 3 nemzet: magyar, szász és székely volt az államalkotó. Erdély közjoga szerint tehát regnikoláris nemzetiségek voltak. Egységes magyar nemzeti eszméről nem lehet szó, mert ez csak 1868 után keletkezett. (?)

Deák a jogfolytonosságot hangoztatta, de a jogfolytonosságot nem alkalmazta a románsággal szemben (?)

Azt mondják, hogy a nemzetiségi törvényt az országgyűlés egy önfelelt pillanatban hozta, de ebben a törvényben is megfeledeztek a történelmi multtól. (?) És még ezt a törvényt sem hajtották végre, hogy elmagyarosíthassák a román népet, pedig ha a szegény jobbágy románt nem tudták elmagyarosítani, akkor most még kevésbé sikerül, mikor a románságnak intelligenciája van. De azért nem hagynak fel a kísérlettel, s inkább akarják, hogy szenvedjen a románság, (hol a szenvedés? Szerk.) de nem mondanak le az egységes magyar nemzet soha meg nem valósítható (ohó!) eszméjéről.

Hangoztatja azt a sérelmet, hogy a román népszellem nem érvényesülhet (?)

A románoknak kétféle sérelmük van: az erkölcsi sérelem abban kulminál, hogy a románság kultúra nélkül van, s hogy vezéreit agitátoroknak nevezik, akik eladják a hazát. A papok, tanítók fizetésekiegészítését kegyelmi tény egyaránt valják (?) s őket ellenőrzik, s ha gyanussá lesznek, elveszik tőlük. A másik sérelem politikai: a románságot alkotmányon kívül helyezik. A választójogi törvénynek is az a bélja, hogy a nemzetiségek érvényrejutását megakadályozza (?)

Végül hangoztatja, hogy a nemzetiségi kérdés megoldásában a sajtónak tulajdonit legnagyobb szerepet, mert nem törvények oldják meg ezt a kérdést s a sajtónak elő kell készíteni a talajt.

A nyelvkérdésről csak annyit mond, hogy míg az Apponyi-féle törvényt meg nem változtatják, nem lesz nemzetiségi béke, (e merész állítás!) bíró előtt sincs jog-egyenlőség, mert a román csak tolmács utján érintkezik a bíróval.

A megoldás csak az lehet, hogy olyan szeretet uralkodjék az államban, mint egy nagy családban. Kölcsönös megértés és bizalom szükséges.

Vihar a „kasszafurás” körül.

A vita végén dr Perczel Adolf szabadkőműves bejelentette, hogy a radikálisok a nemzetiségi kérdés megoldását a szekularizációban látják és az összes iskolák államosításában. A bejelentést a nemzetiségiek is tapssal fogadták.

Mindenki tudta, kinek szól Perczel Adolf meplepetésszerűen közbevetett provokáló fellépése, a szekularizáció mellett, annál inkább, mert már Lázár Aurél is tett némi határ vadászó célzásokat az egyházi vagyion ellen. Feszült hangulatban várták, lesz-e válasz a meglepetésszerű támadásra.

A választ hamarosan megkapták.

Röviden a záróbeszédre került a sor. Elsőnek dr Krüger Aladár szólalt fel. Így kezdte:

— Mindenek előtt tiltakozom az ellen, hogy ez a vita hamis mellékvágányokra tereltesse, (Helyeslés.) Erre nem is térek ki, bár nekem a *szekularizációról éppen úgy megvan a magam nézete, mint a kasszafurásról és a tulajdon elleni egyéb bűntettekről és vétségekről* . . .

Ez bomba volt. A szabadkőműveseknek szemtől-szembe még senki sem mondotta meg ilyen nyiltan az igazságot a szekularizációról. A „kasszafurás” szó a vesék körül járt s egyszerre lázba hozta a kedélyeket.

Kitört a vihar. A radikálisok tombolni kezdtek, a többiek tapsoltak és éljeneztek. Pokoli zaj kerekedett. Dr Ágoston Péter, az elnök kezdte magát kényelmetlenül érezni. Ő ugyanis nemrég egy kis füzetet irt a szekularizáció mellett és a kasszafurás szót ropantul zokon vette. Idegesen nyomkodta a esengőt, de sem a radikálisok zajongása, sem a közönség jobbjézésű részének mindent talharsógó lelkes tapsa nem akart megszünni.

Végre nagy nehezen szóhoz jutott Ágoston és éles hangon kijelentette, hogy mivel szerinte a szekularizáció tudományos (?) dolog, ezzel nem szabad foglalkozni, kivált nem úgy, hogy azt a kasszafurással egy sorba állítsa valaki. Ilyen felszólalást ő nem enged meg.

Ágoston ezzel az elnöki terrorizálással és annak hangjával durván megsértette a vendégjogot, egyben ékesen szóló bizonyágát adta a híres szabadkőműves türelemnek és a szólásszabadság iránti tisztelet teljes hiányának. Krügeren látszott, hogy egy pillanatig urrá lesz rajta a szenvedély, összekapta és felemelte iratait, aztán egyszerre visszanyerte idegverét s a durvaságot, melynek célja nem volt más, mint közönséges ugratás, eleresztette a füle mellett.

Nyugodtan kijelentette, hogy bármilyen furcsa kis „tudomány” ez, de mint a tekintély elvének hive, az elnöki tekintélyt még most is respektálja és még azt sem firtatja, miért nem érzékenykedett az elnök akkor, mikor a vitába először vonták bele a szekularizációt? Még a szólásszabadság flagrális megsértése miatt sem panaszkodott. Csak gunyosan konstatálta, hogy az elnök Perczel elfelejtette figyelmeztetni arra a tudományos állaspontra, hogy a szekularizáció nem tartozik ide, tehát a szóló is megmondhatta a saját tudományos meggyőződését.

Azutan foglalkozott replikájában a dél-

utáni felszólalókkal és rájuk olvasta, hogy sokat állítottak általánosságban, keveset konkrétan, de nem bizonyítottak semmit, csak üres frázisokkal igyekeztek hangulatot kelteni és a vita nyomán a lelkükben minden alap nélkül keserűséget támasztani. Sorban cáfolta Lázár Aurél logszembeszökőbb vádjait. A nemzetiségi kérdés a keresztényi szeretet alapján egyedül oldható meg.

A beszéd alatt folyton meg-megujult a radikálisok zugása és a jó érzésű közönség éljenezése és tapsa, mely a beszéd befejeztével ismét elemi erővel ünnepelte a nemzeti állaspont képviselőjét.

Jászi Oszkár szólott még hosszasan és dr Ágoston Péter elnöki záróbeszédjére került a sor. Itt derült ki egy érdekes dolog. Maga dr Ágoston Péter kénytelen volt mint eredményt konstatálni, hogy a nemzeti állaspont ellen felhozott egyetlen vádat sem tudott senki igazolni s a végén konstatálta, hiszen mindnyájan egyetértünk.

De a jelenvolt nemzetiségiek fejébe szegte ütött a radikálisok barátságának áragyánát számukra is kilátásba helyezett szekularizáció. Viszont a radikálisok a „kasszafurás” szó miatt panaszkodtak széteszlás közben. Abban egyetértett mindenki, hogy a szekularizációnak Perczel által történt belevonása a vitába roppant tapintatlan és esetlen dolog volt, erősen elítélték az elnök nyers fellépését s a közönség nem radikális része lelkesedéssel vette tudomásul, hogy minden elnöki terror és karzati illetlenkedés dacára Krüger a ravasz kísérletet esattánosan visszaverte.

Matyók a színházban.

Ma záródik a kiállítás. Festőtelep Mezőkövesden.

Pár napra csinos pávák szálltak meg a vármegyeházán. Gyönyörű gazdag anyagot hoztak magukkal a matyók, amiből már alig maradt valami. A nagyváradi hölgyek állandóan tömegesen látogatják a kiállítást, s nemcsak kíváncsian nézik a sok ragyogó színű himzést, hanem meg is veszik őket.

Lukács Ödön városi tanácsos nagyszámu érdeklődő jelenlétében nyitotta meg a kiállítást vasárnap délelőtt. Kiemelte azt a nagyszerű művészi értéket, amelyet ez az érintetlenül maradt néptöredék képvisel. Külön egyéni stíljük van ruházkozásban, építkezésben, szokásaik merőben elütnek a többi népies ususoktól. Melegen figyelmébe ajánlta a közönségnek, főleg a hölgy publikumnak a felhalmozott színes anyagot. Minden darab megvételével elősegítjük, hogy ez az ősi, Ázsiából hozott művészet fentmaradjon.

A lendületes beszéd után a közönség nagy gyönyörűséggel szemlélte a pazar anyagot. Főlöskézesnek tartjuk most mélyebben ismertetni ezt a megbecsülhetetlen népies művészetet. Akiknek volt pénzük, azok momentán kifizették a drága futókat. Persze hazavitetni nem lehet, csak kiállítás után. A matyók aztán az ilyen megvett darabra rátűznek egy kis cédulát, hogy: „Eladva”.

De, akinek nincs pénze, az előleget ad rá. S mivel nincs üzleti könyvük, hát ugyan csak egy papírkára ráírják, hogy „Megvette X. Y. urasszony. Előleg 5 kor.”

A három matyó asszony között legfőbb Erzsi asszony. Ő az üzleti megbízott. Ha alkuszik valaki egy futóra, odamegy Erzsi asszony.

— Ne alkudjon erre lelkem, mert nem gyári portéka ez. Kézzelel esinálták ezt! Anynyit kell fizetni amennyi rajta van.

És nem engednek. Határozott árak. A szövetség állapította meg s egyes hölgyek szerint — különösen a babáknál — túl nagy, míg mások szerint kétszerannyi pénzt megér.

Az uri asszonyok és leányok szívesen vesznek leckét a menyeeskéktől, hogy a himzést elsajátítsák. Erzsi asszony (Vámos Gáspárné) az „író”. Ez ugy értendő, hogy ő kitűnően tudja rajzolni a mintákat, amit a matyók írásnak neveznek.

Szigoru szemmel kritizálják a matyó asszonyok kosztümjét, ragyogó flitteres, virágos fejdíszét (taraj) de főleg a frizurát. Ez a hajfésülés még tisztán ázsiai. Nincs a haj alatt „einlag”, hanem úgy össze van huzva középre, hogy majd kiszakadnak a szálak. Fehér utak nyílnak a konty körül s egyáltalán nem mondható sem szépnek, sem hasznosnak.

A három matyó asszony és a mezőkövesdi tanító, aki adminisztrálja a kiállítást, vasárnap este beültek egy emeleti páholyba és végignézték a Bibliás asszony előadását. Általános feltűnést keltettek, mert teljes díszben jelentek meg. Szünet közben barna arcuk izzadt a gukkerek tüze alatt. Röstelkedtek egy kicsit. Még annyira nem modernnek, hogy használták volna a páholy sötét hátterét.

A matyók vasárnap.

Munkatársunk felkérésére Vámosné irt egy virágos mintát ott a közönség előtt. Volt benne rózsza cserfalevél között, piros tulipán, amelyet kürt alakú puszpáng levél ölel körül, azután fordított és fél rózsza; a sűrű, apró szirmu rózsát szücs-rózsának „mondí” és irt egy-egy margarétát is, amelyről nem akarta elismerni, hogy az margaréta.

— Csillag ennek a neve nálunk lelkem. Mi legalább így hívjuk.

Atrizella és szücs selymet használnak himzésre. Aranyos katrincájuk, virágerdős válluk meg a csillagos bóbítájuk legszebb napsugaras vasárnap délelőtt, amikor vagy ötezren rajzanak ki a templomból. Nagyon szeretnek templomba járni, nagyon vallásosak s a huszezer matyó piaci kivétellel mind katolikus.

Főleg vasárnap lepik el Mezőkövesdet a festők, akik Londonból, Párisból jönnek el, hogy végignézzék ennek a népek ragyogó kincsét. Azt mondják, hogy a Duna korzó szürke veréb ehhez a színes erdőhöz képest. Az idegen és magyar festők már szervezik is a festőtelepet Mezőkövesden. Kibányászzák ezt a dugszdag területet.

A kiállítás még csak ma lesz nyitva.

Az abbáziai találkozás.

Az olasz és az osztrák-magyar külügyminiszter régóta tervezett találkozására április 15-én, szerdán lesz gróf Berchtold közös külügyminiszter 11-én megy Abbáziába, még pedig gróf Forgách külügyminiszteri osztályfőnök kíséretében. Ugyanekkor Abbáziába megy herceg Avarna bécsi olasz nagykövet. San Giuliano olasz külügyminiszter 15-én érkezik oda és vele lesz Mérey Kajetán római osztrák-magyar nagykövet is. Így tehát a külügyminiszterek tanácskozásán a nagykövek is jelen lesznek, ami a találkozó diplomáciai jelentőségét mutatja. A hármas entente köréből máris azt hangoztatják, hogy a hármas szövetségi hatalmak központi egyezmény előkészítésén fáradoznak.

Gróf Berchtold Abbáziába menet jelentkezni fog a Miramaréban időző Ferencz Ferdinánd trónörökösnel, hogy informálja a diplomáciai tanácskozáson szóba kerülő ügyekről.

Feljelentették a polgármestert az alispánnak.

A főváros baklövése.

Tegnap reggel szigorú hangú feljelentés érkezett Budapest székesfőváros központi számvevőségétől Fráter Barnabás alispánhoz. A főváros nem kisebb személyt, mint Rimpler Károlyt, Nagyvárad város polgármesterét panaszolta be, kérvén vele szemben a szigorú eljárás megindítását.

A panasz előzményeiről különben a következőket jelentjük:

Ily Károlyné pár évvel ezelőtt egy századosnál szolgált Cegléden, mint szakácsnő. Rövid szolgálat után beteg lett és felvettette magát az egyik fővárosi kórházban. Krónikus szivbaja volt Ilynének s így gyógykezelésével tetemes ápolási díj merült fel, melynek megfizetésére a törvény értelmében a százados kötelezte a kórház. Az ápolási díjak behajtásával a ceglédi kórházi ügyosztály volt megbízva.

A századosot időközben őrnaggyá léptették elő és Nagyváradra helyezték át.

A ceglédi hatóság tehát áttette az ügyet a nagyváradai kórházi ügyosztályhoz, hogy hajtsa be a díjakat. A százados azonban kijelentette, hogy Ily Károlyné betegségét már szolgálatba lépte előtt szerezte, tehát az ápolási díjakat sem köteles megfizetni.

E felszólamlás alapján az aktákat vizsgáló Váradról Ceglédre. Hogy ezután mi történt a dologgal, nem lehet tudni. Tény azonban az, hogy az akták Cegléden elvesztek.

Budapesten időközben a sok határ-időzés után ismét elővették az aktát és sürgősen kezdték az ápolási díjak behajtását. A fővárosi számvevőség sürgőseit végre is megsokalta a nagyváradai kórházi ügyosztály és azt jelentette vissza, hogy egyáltalán nem tartozik hozzá a dolog, hanem a ceglédi kórházi ügyosztályhoz, tehát hajtsa az be.

A sok átiratoztatást megunt a fővárosi számvevőség is és gondolt merészet s nagyot. Kemény hangon feljelentést készített s ebben elmondja, hogy Nagyvárad város polgármestere megtagadta a főváros rendelkezéseinek végrehajtását. E renitenskedéseért egyenesen Fráter Barnabás alispánhoz, mint felettes hatósághoz folyamodik és kéri, hogy az engedetlen polgármester ellen tegye meg a megfelelő lépéseket.

A vármegyén természetesen mosolyogva fogadták a feljelentést és minden megjegyzés nélkül vizsgálták az aktákat a főváros központi számvevőségének. E néma üzemből valószínűleg észre fogja venni a fővárosi illetékes tisztviselő, hogy Nagyvárad törvényhatósági város és így a polgármesternek nem Biharvármegye alispánja a felettes hatósága.

A dolog lényege, az ápolási díj azonban még mindig nincs elintézve.

Uri fehérnemű, «FOWNES»
keztű, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPO

egyedüli raktár
Róth M. Utódánál.

Borzalmasan megátkozták a rendőrséget

Tűz pusztítja el a palotát és fekete halál a tisztviselőket. A koldus asszony hatalma.

*

A kihágási bíróságnál történt tegnap délután.

Özv. Kiss Istvánné 86 éves koldusasszonyt vasárnap lezárták, mert botránnyosan viselkedett az utcán. Mindenkit megátkozott, a ki nem hallgatta meg környező kérését és akik csak 2 fillért adtak neki, azokat összeszedta. A rendőrséget bekísérte a telhetetlen koldusnőt és lecsukta.

Egész éjszaka titokzatos, érthetetlen szavakat kiabált özv. Kis Ferencné. Mindenféle hókusz-pókuszokat csinált, körül szaladta a zárkat majd vijjogva leguggolt a közepén. Egy pillanatra sem csendesedett le.

Tegnap délután előállították a kihágási bíróságnál. Forrás Lajos kulcsos rendőr vezette fel az összetöpreődött nénikét, aki egészen addig, míg Kolontáry János rendőrfogalmazó elé nem ért, folytonosan duruzsolta a titkos szavakat.

Kihallgatni lehetetlen volt.

— Hogy hívják?

— Holnap a tűz emészt fel ezt a házat — volt a felelet.

— Miért szemtelenkedett a járőrelőkel — kérdezte tovább Kolontáry János.

A vén asszony fogcsikorgatva válaszolt:

— A legjobban felmelegített tüzes mennykő egyenesen a kapitány ur fejébe fog csapni. Én mondom a boszorkányok anyját!

Forrás Lajos kulcsos rendőr lépett most közbe.

— Ne átkozódjék kend! Feleljen a kérdésekre.

Mint furia pattant egyet Kisné. Egyenesen Forrás szemébe sustergette:

— Jaj maga fogja be a száját! Mire haza ér, halott lesz a gyermeke. Kék meg zöld foltok lesznek rajta. Elnyulik mint a béka! Maga kis ember nem kezdhet velem, aki a szellemekkel cimborálok.

— Cimborál kend a majd meg mondom mivel. Akkor gazdag volna, nem koldulna — replikázott a kulcsos.

Most a szellemek cimborája összehuzódott. Olyan volt mint egy rongy-batyu.

— Nem kell vagyon nekem, csak ez a hatalom. Látjátok kutyák Szent János-utcán azt az üres telket? A ház ott volt, de én egy éjszaka leromboltattam. Nem is épül addig oda semmi, amíg én élek.

Sarkon fordult és leguggolt:

— Holnapra rom lesz ennek a háznak a helyén is. Kénes ménkövek meg az összes tüzforrások, amelyek a »kapitány« ur föléből fakadnak majd holnap fogják elpusztítani. Kis Ferencné nagy boszorkány, megront mindenkit.

Megunták a hosszú átkozódást. Kolontáry fogalmazó levitette ismét a cellába. Ott különös kéreccsel fordult Forrás kulcsoshoz:

— A derekamra tegyen egy láncot és láncoljon a vaskályhához.

Forrás reszkette engedelmeskedett és megvasalta a boszorkányok királynőjét. Aztán haza futott, hogy nincs e a gyerekeknek valami bajuk. Nem volt.

A városháza pedig ma is áll iKolontáry János is él és élnek az összes tisztviselők s. Sőt Kisné is, a ki még mindig leláncolt állapotban várja a boszorkányok segítségét.

..FIREK..

* **A velencei Kath. Kör bőjti estélye.** A velencei Kath. Kör utolsó bőjti estélyét tartotta vasárnap 5 órakor. A fényes sikerű ünnepély kielégítette a legkényesebb igényeket koronájával a Kör által eddig rendezett ünnepségeknek. Az első szám zene volt. Resch Mihály és dr. Várszeghy Lajos zongorán négykézre kitűnő technikával egy nyitányt adtak elő, melyet a közönség élvezettel hallgatott és zajosan megtapsolt. Azután dr. Némethy Gyula, a kiváló esztétikus „A magántulajdon Krisztus tanítása szerint” címen tartott előadást. Fejlesztette a modern szociológusoknak a társadalmi rendet felforgató s a képtelenségbe vezető törekvéseit, mellyel szembeállította az egyház tanítását. Frappáns volt előadásának az a részlete, melyben a szabad szerelemről szólva, azt mint a család megölőjét állította a hallgatóság elé. A tiszta családi élet nélkül nincs erkölcs, erkölcs nélkül nincs haza. A formában művészi, tartalomban gazdag előadást a hallgatóság osztatlan figyelemmel kísérte s az előadót lelkes ovációban részesítette. Nagy hatást ért el Szabó Imre román kath. tanító, ki Resch Mihály diskkrét zongorakísérete mellett „Mi a haza” című melodramát szavalta el. A drámai erővel előadott költemény nem egy hallgatónak esalt szemébe könnyet. A melodramához tartozó énekrészeket a Kör énekkara látta el sok finomsággal. Ugyancsak az énekkar adta elő Lobermayer Gyula vezetése alatt tökéletes precizitással „Őszkor” című műdalt, melyet a hallgatóság szintén nagy tetszéssel fogadott. Végül Halász Gyula plébános, a Kör elnöke köszönetet mondott az előadóknak, a hallgatóságnak.

* **Báró Andrányi Károly** †. Az országos nagyváradai Andrányi Károly és Fiai vaskereskedő cég tulajdonosa: báró Andrányi Károly Budapesten meghalt. Halála súlyos veszteség a magyar kereskedő társadalomra s Nagyvárad kereskedelmét is mélyen érintik. Nagy szerepet játszott a magyar kereskedő világban s közgazdasági és kereskedelmi téren szerzett érdemeiért nem régen kapta Ő Felségétől a bárói rangot. Óriási vagyon felett rendelkezett. Már hónapok óta gyengélkedett. Nemrég gyógykezelés céljából Budapestre a Park-szanatóriumba vétette fel magát, ahol vakbél operációt végeztek rajta, de a műtét után meghalt. A holttestet Aradra szállították, ahol ma, kedden délután 3 órakor temetik.

* **A belügyminiszter ajándéka.** A belügyminiszter tegnap értesítette Fráter Barnabás alispánt, hogy Ókrös község részére 2500 korona államsegélyt adományozott mélyfúrású kut céljaira. Ez az összeg lehetővé teszi, hogy Ókrösnek ártézi kutja legyen, ami a község egészségügyi állapotain lényegesen javítani fog.

* **A Dömötör—Rigó párbaj.** Az ismeretes Széchenyi-vendéglői afférból kifolyólag dr. Rigó Loránd ügyvéd és Dömötör Béla honvédszázados közt, tegnap volt meg a kardpárbaj a honvédlaktanyában. Rigó ugyanis betegsége miatt csak most vihatta meg a párbajt, amelyben Dömötör az arcára éles vágást kapott, Rigó Lorándot pedig három lapos vágás érte.

* **Uj doktor.** A nagyváradai jogászhívó és szimpatikus tagját, Bustea Kornélt a napokban avatták a jogtudományok doktorává.

* **Zenta társa.** A nagyváradai rendőrség bűnügyi zárlat alá vette Vén János Zenta nevű rendőr-kutyáját. Vénnek ujabban több hitelezője jelentkezett, többek közt Heinrich Bretz göndenrsdorfi mérnök is, aki egy kutyát adott át Vénnek. Ez a kutya jelenleg Nagybecskereken van. Bretz a lapokból értesült Vén esufos letöréséről és kérte a kutya lefoglalását. Jánossy Gyula főkapitányhelyettes táviratilag intézkedett, hogy ezt a kutyát is bűnügyi zár alá helyezze a becskerei rendőrség.

* **Virághullás.** Részvétellel értesülünk Tamás Traján drágésekei áll. iskolai igazgatótanító gyászáról. Alig 16 éves leánykája, Lujza Ludovika, élte tavaszán, hosszas szenvedés után elhunyt. A letört virág egyike volt a nagyváradai Orsolya-zárda tanítónő-képzőintézet legszorgalmasabb II-od éves növendékeinek. Temetése ma, kedden, április 7-én délután 2 órakor lesz Drágésekén.

* **Egy zuglap** arcátlan valótlanságot ír egy névtelen, szerinte katolikus papról. Ez a lap is azok közé tartozik, amelyeket eltapos az új sajtótörvény. De addig még sajnos egy levegőt kell vele szivni a rendőrségnek. Mert a rendőrséget bántja legjobban az igazság pofonverése, amikor az illető sajtakaró házasságszedelgő katolikus papról ír. Jánossy Gyula főkapitányhelyettes kijelentette a lapok rendőri munkatársa előtt, hogy katolikus pap ellen sem a rendőrségen sem az ügyészségen nem folyik bünvádi eljárás. Ellenben a zuglap ellen már nem egyszer indult büdvádi eljárás és ha most április 11-ike volna, akkor a kir. ügyészség venné pártfogása alá a cikk összetakolóját. Így csak a közöndor emlegeti.

* **Egy elfelejtett körjegyzőség.** A vaskóhi járásban mintegy két éve alakult meg a kerpenyédi körjegyzőség. A kis körjegyzőség megalakulását azonban elfelejtették bevenni a statisztikába s így arról hivatalosan mit sem tudnak a minisztériumokban. A kis mulasztás folytán Kerpenyéd nem kapja a Belügyi Közlönyt, a Földművelésügyi értesítőt, a Törvények gyűjteményét a Rendeletek tárárt, a Véderőutastást, sem pedig a fontos anyakönyvi utasításokat. Legérdekesebb a dologban az, hogy a körjegyzőség pontosan fizette az előfizetési díjakat. Tempeleán Dezső vaskóhi főszolgabíró tegnap aztán jelentést tett a dologról az alispánnak, kérvén az elmaradt fontos hivatalos lapok megküldését. Itt említjük meg, hogy épen a szóban lévő Kerpenyéd körjegyzőség érdekében ugyancsak tegnap tett előterjesztést Tempeleán. A főszolgabíró jelentése szerint a körjegyzőség minden községében 200 szaléknál magasabb pótdát fizetnek, ugyanarra, hogy ma már nem képesek semmi-féle kiadást teljesíteni. A főszolgabíró a megszorult község részére államsegélyért folyamodott.

* **Villamos és kocsikarambol.** Tegnap reggel fél 8 órakor nagy riadalmat keltett a Teleky-utcán egy villamos kocsikarambolja. A Koliiner-cég egyik nagy sörszállító kocsija ütközött össze a villamossal az 53. számú ház előtt. Engel Lajos kocsis éppen akkor akart megfordulni a házban lévő köresma előtt, a mikor a 11. számú B. kocsis ott siklott el. Az összeütközés elkerülhetetlen volt. A villamos belefutott a szállító kocsiba. A kocsirud eltört, a kocsis a járdára esett, a villamos ablakai betörték, a sörösüvegek pedig millió darabokra zúzódtak. Sérülés nem történt. A rendőrség a vizsgálatot megindította, hogy a karambol okát megállapíthassa.

* **Lengyelek egyesülése.** A Koszciuszkó-ünnep alkalmából Krakóban népgyűlés volt, a melyen Dlugosz volt miniszter is részt vett. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben kimondják valamennyi lengyel néposztálynak egyesülését a katolikus hit és a hazaszeretet alapján.

* **Kevés a pénz a kövezés javítására.** A városi mérnöki hivatal előterjesztést tett a városi tanácsnak, hogy a folyó évben a város területén összesen 104,402 négyszögméter köröskő- és gránit burkolatot kellene javítani és átfektetni s ennek költsége négyszögméterenként 1 koronával számítva, 104,402 koronát igényelne. Fedezetül azonban csak 74,124 korona áll rendelkezésre, de ebből is é Rákóczi-ut, Bémer-ter és Szent János-utca aszfaltburkolatának fentartása 11298 K. 80 fillért igényel, tehát csak 62725 korona marad az utcák és terek burkolatának javítására. Leghelyesebb volna, ha a 41676 kor. 80 f. hiányt póthitelből fedeznék. Ha ez nem vihető keresztül, az esetben a rendelkezésre álló összegből csak a legszükségesebb burkolásokat végezhetik. Már most jelzi a főmérnök, hogy Kolozsvári-utca külső szakasza, Mezey Mihály-, Kossuth- és Várház-utcák burkolása javítással fenn nem tarthatók.

* **Letartóztatott kereskedők.** A Weisz és Bajor nagyváradai fakereskedő cég az utóbbi években nagy forgalmu fakereskedési üzletet tartottak fenn Nagyváradon. Összeköttetései voltak az ország különböző pontjaival. Nem rég azonban bűnügyi eljárást indított az ügyészség a két cégtárs ellen. Az elmúlt szombaton úgy Weisz Gézát, mint Bajor Sándort előzetes letartóztatásba helyezték. Az egyiket Jánossy Gyula tb. rendőrfőkapitány, a másikat Székelyhidon a esendőrség tartóztatta le s mindkettőt átadták a kir. ügyészségnek. Mint értesülünk, az illetők a letartóztatás ellen felebbezték.

* **Fejtűnő** közjogi hiba esuzzott be a Hivatalos lap tegnapi számába. A lap vezető helyén megjelent az 1914: XVI. t.-e., mely a Londonban 1912. évi július hó 5-én kötött „Nemzetközi radiotelegráf egyezmény” becikkelyezéséről szól. Ezt az egyezményt az érdekelt országok kormányainak meghatalmozottai irták alá. Ott szerepel a Német Birodalom, az amerikai Egyesült Államok, Argentina köztársaság, Ausztria, Magyarország és Bosznia-Hercegovina. Hogy kerül ebbe az előkelő társaságba Bosznia és Hercegovina? Mióta büllön állam ez? . . . Megbizottjaik H. Goiginger G. M. és Adolf Dáninger. Kik ezek a jó urak? Eddig nem tudtuk, hogy ők képviselik Boszniát és Hercegovinát. Kár, hogy ez a trialisztikus fellépés olyan szürke keretek közt történik, mint a Nemzetközi radiotelegráf. Keresni kell egy ünnepélyesebb alkalmat, hogy alaposan megmohassák a magas diplomácia fejét.

* **A cár leányának eljegyzése.** Pétervárról táviratozzák, hogy a cári család Krimbe utazik. Hir szerint most lesz az eljegyzés Carskoje-Seloban Olga nagyhercegnő és Károly román hereg között. Az eljegyzést nyomban hivatalosan közhírré fogják tenni.

* **Tolvaj a vásáron.** Nagy Imre pelbáthidai lakos a heti vásáron kifogta lovait és egy 12 éves gyermeket hagyott a szekér őrizetére, míg 5 percig távol volt szekérétől az alatt ismeretlen tettes ellopta szűrét éstarisznyáját.

* **A skizma ellen.** Mármaros vármegyében az egyetlen kolostor a husztbaranyai zárda. Ezt a kies fekvésű helyet főleg így tavasztáján és a husvétii ünnepek előtt ezrével keresi fel a rutén nép. Az oroszországi skizma ellensúlyozása céljából e hó 7-én, amikor a görögkatolikusok Gyümölesoltó Boldogasszony ünnepét ülik, Balogh Mihály mármaroszigeti püspöki külhelynök tizenhét paptársával kiszáll a kolostorba, hogy ott három napon át a buesusokkal foglalkozzék, a katolikus egyház, valamint a magyar haza szeretetére oktassa és az oroszországi bucsuktól, melyeket a skizmapör tanulsága szerint a hazai rutén nép nagy elszeregettel keresett fel, eltérítse.

* **Öt sort olvasni, kettőt irni.** A képviselőválasztói új törvény a többi közt az ötödik és hatodik elemi iskolai osztály elvégzéséhez és az irni és olvasni tudáshoz köti a választói jogosultságot. Azok, akik az elemi iskola hat osztályát elvégezték, bizonyítvánnyal kötelesek igazolni képesítésüket. A közigazgatási hatóság jegyzéket fog vezetni arról, akiknek ilyen minősítésük van. Azok, akik nem tudják iskolai végzettségüket bizonyítvánnyal igazolni, de irni-olvasni tudnak, egy állandóan működő bizottság előtt vizsgáznunk fognak. A miniszter ma adta ki a vizsgákra vonatkozó rendeletét. Vizsgálatra minden huszonnegyedik életévét betöltött magyar állampolgár jelentkezhet. Az első ilyen vizsgát most májusban tartják, később minden esztendő februárjában. A felnőttek vizsgáján a jelentkezők öt sor nyomtatott szöveget fognak olvasni és két sort írnak diktálás után. Ha sikerrel állják ki a vizsgát, erről egyszersmindenkorra bizonyítványt kapnak. A vizsgáló-bizottság felerésze közigazgatási, másik fele tanügyi férfiakból fog megalakulni.

* **Keresztényszociálisták nagygyűlése.** A Keresztényszociális Egyesületek Országos Szövetsége április 26-án tartja Budapesten tizedik közgyűlését és ezzel kapcsolatban különféle szervezeteinek és a keresztényszociálista pártnak gyűléseit. Délelőtt diszközgyűlés lesz, melyen Giesswein Sándor dr orsz. képviselő beszéde után Csernoch János dr heregprimást megválasztják a szövetség fővédnökévé. Ezt követi a rendes közgyűlés a szokásos jelentésekkel. A közgyűlést délután folytatják és este lesz a pártgyűlés. E gyűlésekkel párhuzamosan a keresztényszociálista szabómunkások, építőmunkások, fa-, vas- és fémmunkások, bormunkások szakszervezetei is tartanak gyűlést, továbbá a keresztényszociális földbérő részvénytársaság. A nagygyűlés színhelye a Szent István társulat palotája lesz.

* **Rekord műsor a Vigadóban.** Remek slágerszámokból álló gazdag műsort mutat be ma este a Vigadó-mozgó színház. Gyönyörű látványos dráma a „Jaj a legyőzötteknek” című ujdonság, 4 felvonásban. A francia humor pompás terméke egy kalandos vigjáték: „Globetrotli Péter élete és működése.” A 2 felvonásos vigjáték egy francia városkában játszódik le. Eredeti felvétel. „A hét hegység” természeti szépségekben gazdag képe.

* **Tolvaj hamiskártyások.** Liptay Károly Hevesmegye Bocsonát községi lakos Érmihályfalván vonatra ült, hogy Nagyváradra utazzon. Utközben két ismeretlen egyén 680 korona és 2 drb. amerikai értékpapirt tartalmazó börtárcáját ellopta. Gyanuja a két egyénre irányul, akik vele együtt érkeztek Nagyváradra. Az egyik közülük Érmihályfalván szállt fel, míg a másik

Székelyhidon. A beszállás után azonnal kártáztak és Liptayt többször nógatták, hogy tartson velök. De 5 utazó kártyaspilereknek látta a kártyázókat s így nem fogadta el az ajánlatot. Midőn Nagyváradra érkezett, vele együtt szállott ki mindakét utas és a torlódásban egyike ellopta, belső zsebében tartott pénztárcát.

* **Házvezetőnői állást keres** intelligens urinő, papiházhoz, helyben vagy vidékre. Cim a kiadóba.

x **Szőlőkaró** első osztályú száraz, bármily mennyiségben, jutányos áron kapható: **Weiszberger és Társa** cég váradvelencei fatelepén. Helyi és vidéki telefon 688. szám.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és eselédyszobából álló lakás május elsejére bérebe kiadó. Jelentkezhetni a Bihar-megyei Takarékpénztárnál.

x **A korzó szenzációs látványossága** lesz az a ragyogó, világvárosias üzlethelyiség, mely a jövő héten nyílik meg a zárda épületében. A Trieszti Kávét, Tea és angol rum közvetlen behozatala című nagyszabású vállalat ez, melynek tulajdonosai széles körben előnyösen ismert nagyvárad kereskedők, Aszódy és Palotai. Ilyen üzletek csak a tengerparti nagyvárosokban vannak s bizonyos, hogy Aszódy Mihály, az üzlet társtulajdonosa, a kitűnő renoméjú kereskedő nagy szolgálatot tesz a fogyasztó közönségnek a fényes új cég megalakításával. A vállalatot, mely a fejlődő Nagyvárad kereskedelmi összeköttetését a külfölddel állandóan fenntartja s a város kávépiacát fejleszti, díszére fog válni a városnak.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész- orvos műszer-kötszer és testgyejesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett műhelyében készít mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos áron.

x **A múlt év folyamán** az igyekvő szőlősgazdák közül is sokan kárt szenvedtek a peronosporától, mert a mostani időjárás folytán nem voltak képesek szőlőjüket idejében bepermetezni. Ezt a veszedelmet felére lehet csökkenteni a „Tempus” permeszórócső alkalmazásával, mely bármely permetezőgépre szerelve a munkaképességet kétszeresére emeli. Egy közönséges háti permetezővel, ha azon «Tempus» permeszóró van 2 k. hold szőlőt (vagy 4 hold répát) lehet naponként megpermetezni.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szihta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Szőlős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Csí-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6 szám.

x **Warhanek halkonzervgyári lerakat** Kossuth-utca, Sas palota Aszódi-nál. Bőjti idényre megjötték a friss halkonzervek: Ostseetejes 16 fillér, ruszli nagy 4 fillér, göngyhering 10 fillér, file 6 fillér, pácolthering 12 fillér, borshal 2 fillér, mustár hering 16 fillér, angolna dekája 4 fillér, 1 doboz halsaláta rendkívül — finom 50 fillér. Szardiniák gyári áron. Rendkívül sok féle tengeri halak.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13 szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beoltozása folytán nagy utcai frontot nyer és így nagy haszonnal keesegtető biztos jövővel bír, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsös, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos áron és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Bihar-megyei Takarékpénztár.

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. boksz fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 8, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. boksz cipők K 8, férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérneműek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása Fekete Jenőnél Szt. János-utca Kispipa mellett.

x **Letarolt gyönyörű hóvirágok** feküdtek a napokban az „Ujvárosi drogueria” asztalán. Sajnálattal nézte az ember, hogy préselték agyon a gyönyörű fehér virágokat, hogy kivonatából hathatós arekrémet készíthessenek azon hölgyek részére, kiknek arcára a tavaszi szellő kihozta a szeplőt és májfoltot. Ezen szépségi hibák már 1 tégely „Hóvirág krém” elhasználása után csodásan eltűnnek. Ára 80 fillér.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasított 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszúságban Bihar-dobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nél Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

„The Roosevelt Shoe”
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek

egy zománcztábla.

Készíti

Diósy Mihály

Telefon 839. Telefon 839.

Fogak és fogsorok úgy kaucsukba mint aranyba foglalva szápadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csepőfogakat, hidmuakélat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

visszgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

x A legújabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELEN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésebb és a legújabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Atalakításokat modellek után vállal.

A legszebb

kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

...
Heti műsor.

Kedd: Bibliás asszony.
Szerda: Bibliás asszony.
Csütörtök: Gyurkovits leányok. (Feledi Ciska fellépte.)
Péntek: Szünet.
Szombat: Szünet.

Bibliás asszony. A régi operettek felújítása nem is olyan nagyon hálátlan dolog, kivált amikor az ujdonságok olyan gyengék mint az idén jó részük. A Bibliás asszonyt jó előadásban és ennek folytán szép sikerrel is tüzte ismét műsorára a Szigligeti-színház. Leővey, Megyaszay, Tompa, Görög Olga, Szentgyörgyi Márta, T. Pogány Janka vették ki részüket leginkább a sikerből.

A Gyurkovits lányok — bemutatkozóval. Herezeg Ferenc kiválóan accreditált színműve, amely ujdonság korában nemesak az ország minden jelentősebb színpadán aratott fényes sikert, hanem oly népszerűségre tett szert, amely páratlan a maga nemében, legközelebb esütörtökön este kerül színre a Szigligeti-színházban. Ez alkalommal Mici, akinek derűs szerelmi históriája Herezeg Ferenc Gyurkovits lányának bemutatója óta szinte minden leányalomban benne él. Feledi (Friedmann) Ciska játsza, Sik Rezső egy jeles tanítványa, akinek bemutatkozása elé, nagy érdeklődéssel tekint a színház publikuma.

IRODÁLOM

Uj idők. A magyar esaládok kedvelt hetilapja e héten is gazdag tartalommal jelent meg. A lap élén ott találjuk Herezeg Ferenc új regényét, a „Hét sváb”-ot, amely negyvennyolcas időkben játszódik le. Krudy Gyula novellát irt Tivoli eimen. A Séták a nagyvilágban népszerű rovatában Kartágóról találunk cikket. Farkas Pál folytatja regényes följegyzéseit. Lakatos László Alex címmel irt elbeszélést. Megemlítjük még az Ybl Miklósról szóló cikket, kinek most van születési centenáriuma, továbbá Pakots József szindarabjának, Egy karrier történetének részletét, Jakab dón és Lőrinczy György versét. A képek és illusztrációk felölelik az elmúlt hét eseményeit.

A „Vasárnapi Ujság“ április 5-iki száma páratlan szépségű képekben mutatja a Műcsarnok tavaszi kiállítását, a velencei hajószerencsétlenség áldozatainak temetését, gróf Andrássy Manoné krasznahorkai temetését, a magyarok bécsi football-győzelmét, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Kaffka Margit ritka érdekességű új regénye. Szemere György novellája, Abrányi Emil és Molnár Jenő verse, Lagerlöf Zelma regénye, Schöpflin Aladár színházi cikke, Szép Ernő tárcája. Egyéb közlemények: cikk az ulsteri forradalomról, Pörge Gergely művészi rajza s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság“ kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem utca 4. szám.)

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Az erdőőr támadója.

Kreccsun Ivánti, a nagyváradai lat. szert. püspökség erdőőre Méhelő községben, a múlt év októberében rajtaeszte Fassie Indrejt, hogy a püspökségi erdőben járkál fegyverrel, holott még fegyvertartási engedélye sem volt. Felszólította, hogy adja át a fegyverét.

Fassie Indrej erre nem volt hajlandó, sőt neki támadt az erdőőrnek. Dulakodás támadt köztük, végül is sikerült elvenni tőle a fegyvert.

Közben Fassie Indrej fia, Stefán sietett Indrej segítségére. Hatalmas baltával rohant az erdőre, aki felszólította Fassie Stefánt: — Adj meg azonnal!

Hiába. Fassie fölemelte a fejszét és az erdőőr fejére akart vele sújtani. Erre Kreccsun kénytelen volt védekezni, szuronyos fegyverével háritotta el a támadást. A szíven hóna alatt érte Fassie-t, a ki holtan terült el.

A kir. ügyészség haláltokozó súlyos testi sértés büntetése miatt emelt vádat Kreccsun Ivánti ellen. A vádat Medvigy István kir. ügyész képviseli, a védelmet dr. Krüger Aladár ügyvéd látja el. Kreccsun Ivánti a jogos védelemmel védekezik. A tárgyalás folyik.

§ Az ujságíró eltűnt 320 koronája. Salgó Ignácot Neues Pester Journal munkatársát Budapestről Nagyváradra utaztatában a múlt év szeptember 29-én kellemtelen meglepetés érte. Táskáját, amelyben 320 korona készpénz, egy vasuti bérletjegy és több szabadjegy volt, ellopták.

A hírlapíró azonnal szólott Nagy Sándor kalauznak, aki azonban — szerinte — olyan gyanusan viselkedett, hogy alapos volt a feltevése, hogy a kalauz lopta el a pénzt. A nagyváradai állomáson jelentette az esetet, kiemelve, hogy a kalauz lehetett a tettes. Nagy Sándor kolozsvári kalauz ellen megindult a vizsgálat és kiderült, hogy a kalauz teljesen ártatlan. Nagystíli vasuti szélhámosok követték el a lopást.

Ezután a kalauz rágalmozás miatt jelentette fel Salgó Ignácot, akinek ügyét tegnap tárgyalta a nagyváradai kir. járásbíró, Salgó Ignác azzal védekezett, hogy ő nem állította, hogy a kalauz volt a tettes. Egyszerű feltevés volt, hogy ez irányban is induljon meg a vizsgálat. Derzsi Gyula vasuti tisztviselő azonban igazolta, hogy igenis egyszerűen a

kalauzra fogta a lopást Salgó Ignác. A járásbíró 50 korona pénzbüntetésre ítélte az ujságíró, aki az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

§ Teszler Simon a bíróság előtt.

Emlékezetes még a Teszler Simon hatalmas posztónagykereskedő cég bukása, amely még 1912-ben történt. Óriási feltűnést keltett Teszler Simon fizetésektelensége, aki mindent elkövetett, hogy sikerüljön a békés kiegyezés a hitelezőkkel. A kiegyezés meg is történt, azonban Teszler Simon ellen olyan okok látszottak fenforogni, hogy család bukás miatt meg kellett ellene indítani a bűnügyi eljárást. Teszler Simon hosszabb ideig le is volt tartóztatva, később azonban a vádtanács szabadlábra helyezte. Az érdekes ügyben május 15-én lesz a tárgyalás a nagyváradai kir. törvényszék büntető bírósága előtt.

SPORT

Három mérkőzés egy napon.

KAC-NAC = 2 : 2. VAC II.—USE = 0 : 1.
Törekvés—Egyetértés = 0 : 1.

A délutáni verseny nyitányát a NAC I. és az Ujvárosi SE játéka képezte azzal a meglepő eredménnyel, hogy az ujdonsült csapat 1 : 0 arányban legyőzte a peches NAC II.-t.

Aztán a Törekvés és az Egyetértés küzdelme következett. Győztes papirforma ellenére utóbbi lett, mely frissebb és lelkesebb volt ellenfelénél, melynek lomha játékan meglátszott a tréning hiány és a sok tartalék játékos okozta visszaesését.

Igen élvezetes volt azonban a Kolozsvári AC és a NAC mérkőzése. Az ekkorára mint jól felszaporodott közönség valóban feszült izgalommal nézte azt a látványt, melyet a két egyenrangú bajnokesapat vívott. A kemény küzdelem mindvégig bizonytalan volt s végre is eldöntetlen maradt.

A NAC általában fölényt mutatott, hosszasan időzött a KAC tér felén és kapuja előtt, de a támadásokban kevesebb volt az erő s a sok lövés közül csak kevés talált, sőt Strasser két 11-est is elhibázott. A korner szám is a NAC javára szólt, mégis a KAC-nak sikerült megszerezni a vezető goalt s 1 : 0-ra zárnia a félidőt. A helyeserével a NAC már kedvező szelet is kap és forszírozott rohamok után végre kiegyenlít. A NAC második goalját Raditz lőtte 11-esből. Most a KAC-on volt az egyenlítés sora, melyet hasonló módon ért el, mint a NAC. A tavaly 3 : 1-re vert KAC sokat javult, míg a NAC játékerje csökkent különösen a halvesor agyenge.

Az első két meccset Horváth és Smiedt B. vezette korrektül, az utolsót Niessner, kinek biráskodását sokszor nagy zajongással fogadták.

A KAC halvesorában feltűnt a fiatal Kerekes higgadt, ügyes játéka. A játék terhe Strasserre és Radiesra nehezült. Jók voltak még Katona, Brám, Kürschner. A kolozsvári csapatban nem volt ilyen minőségű külső lömség a játékosok közt.

TÁVIRATOK

A király meghült.

Bécs, április 6.

A királyt könnyebb meghülés kinozza. Ofelsége emiatt nem fog megjelenni az ennekarok egyesületének hangversenyén. F. hó 14-én Ferenc Ferdinánd fog megjelenni Münchenben a király helyett.

A kormány akciója.

Budapest, ápr. 6.

A kormány hatalmas akciót indított a munkanélküliség megszüntetésére. A főváros immár 200.000 koronát osztott ki. Ezzel szemben a kormány az egész vonalon megkezdte a középítkezések folytatását. Erre Nagyvárad is megkapta az államsegélyt. A községek számára 170 ezer koronát állítottak be a költségvetésbe. Az igazságügyi tárcánál is megkezdtek az építkezési előlegek kiutalását. Utak, hidak építésére 690 ezer, beruházásokra 1 millió 300 ezer, árvizhitelre 5 millió 500 ezer, a vidéki postahivatalok építésére 1 millió 570 ezer, iskolákra 1 millió 620 ezer, ipari építkezésekre 15 ezer koronát irányoztak elő. Valamennyi tárcá utasítást kapott a közmunkák újbóli felvételére.

Kossuth beteg.

Budapest, április 6.

Kossuth Ferenc ismét ágynak esett. Epehólyag fájdalmai kiujultak. Orvosai eltiltották minden munkától.

Szekfü könyve.

Makó, április 6.

Makó város törvényhatósága ma tartotta közgyűlését; Kiss Pál a függetlenségi párt alelnöke indítványt terjesztett be, hogy fejezzék ki megbotrányozásukat Szekfü Rákóczi gyalázó könyve fölött. Az indítvány fölött napirendre tértek.

Öngyilkos Apponyi gróf.

London, ápr. 6.

New-Yorkból jelentik, hogy ott az Ernsts-szállodában agyonlőtte magát gróf Apponyi Jenő pincér. Eleinte nagyuri életet élt, majd nagy összegeket vesztett kártyán s pincér lett. Állítólag rokona gr. Apponyi Albertnek.

Üldözik Beilis védőjét.

Pétervár, ápril 6.

A kiewi kamarai bíróság a napokban foglalkozott Beilis volt védőjének, Margulin ügyvédnek ügyével. Margulin ügyvédet, mint ismeretes, a Beilis-ügyből kifolyólag felfüggesztették ügyvédi gyakorlatától állítólag ügyvédi fejelemlésértékek miatt. Margulin ügyvéd jogorvoslatért a kamarai bírósághoz fordult, amely tegnapi határozatával véglegesítette Margulinnak az ügyvédi gyakorlatától való felfüggesztését.

Megszökött ál-báró.

Bécs, ápril 6.

Ujváry János bárónak adta ki magát Berlinben. Versenyistállót tartott és állítólag több palotája volt. Eljegyezte magát egy milliomos bankár leányával, százezer márkát vett át előlegképpen a hozományból s mikor Magyarországra utazott apósával, hogy bemutatassa itteni birtokait, Bécsben megszökött. A rendőrség keresi; egész sereg detektív indult a nagy szélhámós után.

Csend Albániában.

Bécs, ápr. 6.

A N. F. P. jelenti: Az albán kormány ma hivatalos cáfolatot adott ki az állítólagos mozgósításról. Csupán általános szemle volt. Nyilvántartási lisztát állítottak össze a legbékésebb hangulatban.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

A **husvétii számra** szánt dolgozatokat sziveskedjenek t. munkatársaink legkésőbb szerdáig hozzánk juttatni.

KÖZGAZDASÁG**Gabona üzlet.**

Buza áprilisra	— — —	12.62
Buza májusra	— — —	12.55
Buza októberre	— — —	11.36
Rozs áprilisra	— — —	10.19
Rozs októberre	— — —	8.74
Zab áprilisra	— — —	7.77
Zab októberre	— — —	7.80
Tengeri májusra	— — —	6.78

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény	—	816.50
Oszt. hitelrészvény	—	615.75
4%-os koronajáradék	—	82.25
Oszt. magy. államv.	—	710.50
Jelzálogbank	—	424.—
Leszámitoló és pénzváltó	—	507.—
Hazai bank	—	280.—
Magyar bank	—	511.50
Keresk. bank	—	3645.—
Rimamurányi	—	654.75
Salgótarjáni kőszén	—	713.—
M. Ált. Kőszénbánya	—	1056.—
Közuti vasút	—	630.—
Városi villamos	—	322.75
Adria	—	613.—
Atlantika	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. KRÜGER ALADAR.**PAPI RUHÁK.**

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy **papi és civil ruha tökéletességét** áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel
VAJNOVSZKY KÁROLY
papi- és polgári szabó.
Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kalvaria-utcán egy üres telek eladó.

Tűzifa eladási hirdetmény.

A nagyváradi lat. szert. püspökség bélfenyéri erdejében az 1913/1914 telén készült 18237 ürméter cserhasáb és 1921 ürméter cser dorong tűzifa folyó évi május hó 5-én délelőtt 10 órakor Nagyváradon, az uradalmi jószágkormányzás hivatalos helyiségében zárt írásbeli versenytárgyalás útján el fog adatni.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy ajánlataikat a beígért vételár 10 százalékaival ellátott bánatpénzzel együtt a fentemlített határidőig az uradalom jószágkormányzásához adják be.

A beérkezett ajánlatok közül az uradalom tetszése szerint szabadon választ, a mennyiben pedig a beérkezett ajánlatok közt megfelelőt nem talál, úgy az egész versenytárgyalást semmisnek jelentheti ki és az értékesítés iránt szabadon rendelkezik.

A részletes eladási feltételek az uradalmi jószágkormányzás és erdőhivatalnál, valamint a tenkei erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy a vágásterület közvetlen a Tenke-Bél törvényhatósági út mellett terül el és a tenkei vasutállomástól 6-7 kilométer távolságra fekszik.

Nagyvárad, 1914. április 6.

A Nagyváradi l. sz. püspökség jószágkormányzósága.**Új dolog.****Oltott zsákmész poralakban.**

Szuperfoszfát Mútrágya legolcsóbb árban.
Fedéllemez, Cement

Kondor Dezső Nagyvárad
Nagypiac-tér 1. Telefon 9-69.

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll.** Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,**izzólámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagysághoz.

Főszerező telefonja 55. sz.

Sok időt és oldatot takarít meg az, aki összes permetezőgépeit

„TEMPUS”

permeszórócsóval szereli fel.

Fele idő alatt képes védekezni, s így munkájának sikere biztosabb!

Ára K

18.

Ára K

18.

Négy napi munka után ez a költség megtérült!

Egyedüli beszerzési forrás a

„Borászati Lapok”

szerkesztősége,

Budapest, IX., Üllői-ut 25. II. 11.

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradi sört!

mert szín, íz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellet olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállít. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradi Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Városi raktár (Nagypiac-tér), telefon 471.

Ha nincs megelekedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármilyen okból. Keresse fel **DARABONT** Y. és **TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Donnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolgálat, a fogástalan kiszolgálás. Alkalni és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről mat készítek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállít utánvétellel

Balatonvidéki Méz kiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviseelőnk Nagyváradi és vidékére **BIRÓ JÓZSEF** ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számítva felvesz.

Biharvármegye alispánjától.

6348—914. sz.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye alispáni hivatalánál és árvaszékénél előléptetés és nyugdíjazás folytán üresedésbe jött három irodasegéd-tiszt állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Ezen állások mindegyike évi 1400 korona kezdő fizetéssel és évi 640 korona lakpénzzel van javadalmasza.

Felhívom mindazokat, akik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtnak, hogy az előirt okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt pályázati kérvényeiket a 125000/902 BM sz. körrendelettel kibocsájtott Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 4. §-ban előirt módon Biharvármegye főispánja Dr. Miskolc Ferenc urhoz címezve folyó évi május hó 10-ének d. e. 12 órájáig annyival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Ezen állások betöltésénél az 1873. évi II. t. c. és az annak végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendeletek értelmében az igazolványos altisztek elsőbbséggel bírnak.

Nagyváradi, 1914. április hó 4.

Fráter Barnabás,
alispán.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni " 28 " zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműk zsebkendők, ridiküllök pénzszények, erayók igen olcsó árért. Himzés valódi klóplli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Blein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Husvételi **20** fillértől a legfinomabbig.
parfümök

A jó bornak nem kell czéger

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyváradi, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésti borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **abonementek naponta felvételnek.**

Értesítés.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség nagybecsű tudomására hozni, hogy a **Lukács György-u. 24. sz. alatt** egy ujonnan berendezett

mészáros és hentes

üzletet nyitottam.

hol a legkitünőbb hentes áruk szalonna, zsir, háj és mindenféle hidegfelvágottak füstölthosok stb. kapható olcsó és pontos kiszolgálás mellett. — A n. é. közönség szives pártfogását kérem

kiváló tisztelettel

Szilágyi J.

mészáros és hentes.

Helyi és vidéki telefon 13—87.

Építő és építettő urak figyelmébe!

Ablakok és ajtók

üvegezve és felvasalva bármilyen méretben és mennyiségben kaphatók mérték szerint, és megrendelhetőek

Bájer Aladár asztalosnál

Nagyváradi, Bethlen-utca 36. sz.
(Ezelőtt Kiskörös-utca.)

Biharvármegye alispánjától.

ad. 4030—1914.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye vaskóhi főszolgabírói járásában nyugdíjazás folytán üresedésbe jött járási irodasegéd-tiszt állásra ezennel pályázatot hirdetnek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1883. I. t. cz. 1 és 19. § aiban előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt és saját kezüleg irt pályázati kérvényüket a 125000—902 Bóm. számú körrendelettel kibocsájtott Vármegyei Ügyviteli Szabályzat 4. §-ában előirt módon Biharvármegye főispánja Méltóságos dr. Miskolc Ferencz urhoz címezve f. évi május hó 10-ének d. e. 12. órájáig hozzám annyival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Megjegyzem, hogy m. kir. belügyminster ur által az 1873. évi II. t. cz. végrehajtása tárgyában kiadott 1910 évi 156778/II. B. M. számú körrendeletben foglalt rendelkezés szerint a járási irodasegéd-tiszt állások elnyerésénél csak azon igazolványos altisztek bírnak elsőbbséggel, akik valamely főszolgabírói hivatalban próbaszolgálatot teljesítettek, s a megfelelő gyakorlat megszerzését az előirt főszolgabírói bizonyítvánnyal igazolják.

A vaskóhi járási irodasegéd-tiszt évi 1400 korona fizetéssel és évi 320 korona lakpénzzel van javadalmasza.

Nagyváradi, 1914. április 4.

Fráter Barnabás,
alispán.

VASUTI MENETREND.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

ODA — VISSZA.									
Gy. v.	V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.	Sz. v.	Gy. v.	Tvsz.
5	7 00	8 20	2 25	9 85	Ind.	Budapest k. p. u.	5 20	7 20	6 15
50	7 22	8 49	4 25	11 25		Bpest ny. p. u.	5 35	7 35	6 30
57	9 01	10 35	2 05	5 56		Szolnok	10 17	3 34	5 36
31	5 27	2 19	12 41	1 03		Püspökladány	5 10	12 54	3 54
9	21 5	10 58	2 35	6 15		Báránd	4 53	12 42	3 51
09	9 37	6 09	2 54	6 28		Sáp	4 28	12 25	3 46
19	55 6	37 11	3 21	1 42		Berettyóujfalu	3 58	12 05	3 10
	6 23	3 07	1 29	1 39		Mezőpeterd	3 37	11 51	3 05
	6 44	3 21	1 42	1 39		Biharkeresztes	3 20	11 39	2 50
41	10 11	7 04	3 34	1 55		Artánd	6 06	11 26	7 39
57	10 20	7 17	3 54	2 15		Bors	2 55	11 26	7 26
09	7 24	12 05	4 18	2 52		Biharpüspöki	2 44	11 18	7 15
	7 33	12 10	4 24	2 59		Erk. Nagyvárad	2 30	11 09	7 02
	7 45	12 41	4 35	3 08		Ind. Nagyvárad	6 30	10 34	2 16
	7 59	12 51	4 47	3 20		Várad-Velence	6 22	10 27	2 08
47	8 10	12 29	4 57	3 29		Fugyivásárhely	6 06	10 18	1 59
	8 19	1 07	5 12	3 41		Mezőszakadát	5 50	10 00	1 50
	8 27	1 13	5 16	3 45		Mezőtelegd	5 40	10 00	1 50
51	8 34	1 19	5 12	3 45		Mezőtelki	5 26	9 49	1 49
	8 40	1 24	5 16	3 50		Czeczke	5 19	9 41	1 41
	8 50	1 32	5 24	4 01		Elesd	5 12	9 44	1 37
	9 05	1 44	5 35	4 09		Eiesd megálló	5 04	9 38	1 30
	9 14	1 54	5 43	4 17		Rikod	4 34	9 25	1 23
	9 19	1 59	5 47	4 21		Rév	4 35	9 25	1 23
	9 33	2 09	5 58	4 31		Rév megálló	4 34	9 25	1 23
	9 43	2 17	6 05	4 39		Zichy barlang	4 28	9 16	1 16
	9 55	2 26	6 15	4 48		Vársonkolycs	4 22	9 13	1 13
57	10 28	2 53	6 47	5 12		Barátka	4 09	9 04	1 04
745	12 52	3 16	7 10	5 47		Jádvolgy	4 00	8 56	1 01
						Királyhágó	3 50	8 48	1 01
						Feketétó	3 38	8 36	1 01
						Csucsá	3 30	8 33	1 01
						Erk. Kolozsvár	12 00	6 19	10 54

Nagyvárad—Vasköh.

ODA — VISSZA.									
Tvsz.	Szv.	Ind.	Nagyvárad	Erk.	Tvsz.	Szv.	Ind.	Nagyvárad	Erk.
2	4 28	9 49	7 08	8 54	6 03	10 20	5 05	ind.	Vésztő
3	4 41	9 38	6 57	8 42	6 24	10 39	5 25	ind.	Okány
8	5 56	9 24	6 42	8 28	6 42	10 54	5 40		Nagygyanté
36	5 05	9 17	6 35	8 09	6 53	11 03	5 50		Sarkadkeresztúr
58	5 21	9 03	6 23	7 54	7 08	11 10	6 06	erk.	Méhkerék
31	5 58	8 37	5 59	7 30	7 17	11 25	6 12	erk.	Kötegyán
45	6 11	8 25	5 46	7 17	8 01	11 50	6 36	ind.	Kötegyán
58	6 28	8 09	5 31	7 01	8 14	12 02	6 50	ind.	Pósupusztá
37	6 43	7 55	5 18	6 58	8 33	12 11	7 26		Illye
46	7 00	7 36	4 59	6 41	8 47	12 24	7 41		Csegöd
00	7 13	7 22	4 45	6 24	8 57	12 38	7 51		Erdőgyarak
47	7 28	6 56	4 05	5 50	9 06	12 41	8 01		Árpád
7	7 58	6 46	3 52	5 35	9 21	1 50	8 27		Feketebátor
20	8 10	6 28	3 30	5 17	9 35	1 12	8 22		Feketetó
7	8 28	6 14	3 22	5 00	10 00	1 36	9 17		Tenke
7	8 42	6 00	3 07	4 43	10 20	1 57	9 47		Körösmart
51	8 57	5 53	2 55	4 27	10 32	2 08	9 53		Tenkemocsár-Gyanta
07	9 11	5 34	2 37	4 10	10 42	2 17	10 11	Erk.	Pusztahollód
13	9 27	5 15	2 19	3 53				Ind.	
8	9 41	4 56	2 01	3 36					
27	9 55	4 37	1 43	3 19					
41	10 11	4 18	1 25	3 02					
9	10 27	3 59	1 07	2 45					
19	10 43	3 40	9 08	2 27					
9	10 59	3 21	9 24	2 09					
85	11 15	3 02	9 40	1 51					
9	11 31	2 43	10 06	1 33					
49	11 47	2 24	10 22	1 15					
08	12 03	2 05	10 38	9 57					
24	12 19	1 46	10 54	9 39					

Vésztő—Kötegyán—Pusztahollód.

ODA — VISSZA.									
Vv.	Tvsz.	Vv.	Tvsz.	Vv.	Tvsz.	Vv.	Tvsz.	Vv.	Tvsz.
9 18	7 56	4 51	9 00	7 39	4 34	8 41	7 14	4 01	8 13
9 00	7 39	4 34	8 31	7 04	3 42	8 13	7 04	3 42	8 13
8 41	7 14	4 01	8 04	6 52	3 32	7 19	6 05	2 25	7 07
8 31	6 52	3 32	7 07	5 58	2 11	6 57	5 49	2 00	6 34
8 13	5 49	2 00	6 34	5 36	1 40	6 25	5 28	1 30	6 16
8 04	5 36	1 40	6 06	5 11	1 09	6 06	5 11	1 09	5 44
7 19	5 11	1 09	5 44	4 50	12 46	5 24	4 30	12 46	5 24
7 07	4 50	12 46	5 05	4 31	12 24	5 05	4 31	12 24	5 05
6 57	4 31	12 24	4 40	4 00	11 46	4 40	4 00	11 46	4 40
6 34	4 00	11 46	4 30	3 50	11 34	4 30	3 50	11 34	4 30

Szombatság—Venterrogoz—Bihardobrosd.

ODA — VISSZA.									
Vv.	Tvsz.	Vv.	Tvsz.	Vv.	Tvsz.	Vv.	Tvsz.	Vv.	Tvsz.
7 06	7 50	ind.	7 35	8 19	ind.	6 33	3 55	6 06	3 28
7 45	8 29	erk.	7 45	8 29	erk.	5 56	3 18		

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad—Ujdombóvár—Fiume.

ODA — VISSZA.									
Vv.	Szv.	Szv.	Szv.	Mv.	Szv.	Vv.	Vv.	Szv.	Vv.
6 00	8 01	10 10	1 15	4 40	7 52	ind.	Nagyvárad	erk.	7 29
6 10	8 13	10 20	1 27	4 55	8 07		Óssi-pusztá	ind.	7 17
6 27	8 33	10 38	1 51	5 15	8 30		Váradless		7 01
6 42	8 44	10 46	2 03	5 25	8 41		Gyapjú		6 50
6 57	8 55	10 53	2 22	5 34	8 51		Cséffa		6 42
7 06	9 05	11 14	2 34	5 44	9 02		Püspöktrágya		6 28
7 21	9 12	11 21	2 42	5 52	9 10		Madarász		6 21
7 37	9 27	11 36	2 55	6 02	9 19		Nagyszalonta		6 15
7 52	9 40	11 49	3 10	6 12	9 27		Pusztahollód		6 08
8 07	9 55	12 04	3 23	6 22	9 35		Kötegyán		6 01
8 22	10 10	12 14	3 36	6 32	9 43		Sarkad		5 55
8 37	10 23	12 27	3 49	6 42	9 51		József szanatórium		5 48
8 52	10 37	12 41	4 02	6 52	10 00		Gyulai városerdő		5 41
9 07	10 51	12 55	4 15	7 02	10 09		Gyula		5 34
9 22	11 05	13 09	4 28	7 12	10 17		Biczere		5 27
9 37	11 19	13 23	4 41	7 22	10 25	erk.	Békéscsaba	ind.	5 20
9 52	11 33	13 37	4 54	7 32	10 33		Arad		5 13
10 07	11 47	13 51	5 07	7 42	10 41		Szeged-Rókus		5 06
10 22	12 01	14 05	5 20	7 52	10 49		Ujdombóvár		4 59
10 37	12 15	14 19	5 33	8 02	10 57		Fiume		4 52

Nagyvárad—Gyoma.

ODA — VISSZA.									
Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.	Vv.	Szv.
5 05	6 27	1 48	5 19	6 41	2 02	ind.	Nagyvárad	erk.	9 30
5 40	6 59	2 18	5 54	7 19	2 30		Óssipusztá		9 18
6 15	7 33	2 50	6 27	7 44	3 00		Uj-Palota		9 06
6 30	7 54	3 15	6 42	8 14	3 35		Körösgyeres		8 54
6 45	8 15	3 40	6 57	8 44	4 04		Vizesgyán		8 42
6 55	8 30	4 05	7 07	9 05	4 32		Körösszeg		8 30
7 05	8 45	4 30	7 22	9 10	5 01		Körösnagyarsány		8 18
7 15	8 55	4 45	7 37	9 15	5 16		Körösszakál		8 06
7 25	9 05	5 00	7 52	9 20	5 31		Nagyfőpusztá		7 55
7 35	9 15	5 15	8 07	9 25	5 46		Komádi		7 43
7 45	9 25	5 30	8 22	9 30	6 01		Ihráz		7 31
7 55	9 35	5 45	8 37	9 35	6 16		Kótpusztá		7 20
8 05	9 45	6 00	8 52	9 40	6 31		Vésztő		7 08
8 15	9 55	6 15	9 07	9 45	6 46		Szeghatom		6 56
8 25	10 05	6 30	9 22	9 50	7 01		Körösladány		6 44
8 35	10 15	6 45	9 37	9 55	7 16		Kétharom		6 32
8 45	10 25	6 60	9 52	10 00	7 31		Déaványa		6 20
8 55	10 35	6 75	10 07	10 05	7 46		Ózdmajor		6 08

Nagyvárad város árverési küldöttségétől.

5973—914 sz.

Árlejtési hirdetmény.

A városi tanácstól nyert megbízás folytán a Nagyváradon építendő három különböző típusu, összesen 31 (harminczegy) drb. munkás lakóház építő munkálatainak vállalatba adása céljából folyó évi ápr. 28 án d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fogok tartani.

A vállalatba adandó munkálatok a következők: A régi vágóhid mellett fekvő telepen hat drb. egy emeletes ház építése, tizenegy drb. földszintes ház, két szobás lakásokkal, tizenhárom drb. földszintes ház építése, egy szobás lakásokkal. Ugyanezen a telepen utcaburkolatok létesítése. A Velencei parton egy drb. egyemeletes ház építése. Minden háztípus négy, teljesen egyforma lakást foglal magában.

A vállalatba adandó munkák a következő csoportokba oszthatnak:

- A vágóhid melletti telepen.
1. csoport. 3 drb. emeletes ház, 3 drb. nagyobb típusu földszintes ház.
 2. csoport. 3 drb. emeletes ház, 3 drb. nagy típusu földszintes ház.
 3. csoport. 5 drb. nagy és egy drb. kis típusu földszintes ház.
 4. csoport. 5 drb. kisebb típusu földszintes ház.
 5. csoport. 7 drb. kisebb típusu földszintes ház.
- A velencei parton:
6. csoport. egy drb. emeletes ház.
- Utca rendező munkák a vágóhid melletti telepen:
7. csoport. Köröskő ut burkolatok készítése.
 8. csoport. Öntött aszfalt gyalogjárók készítése kőszegéllyel.

Az egyes házcsoportokon külön a munkanemek következőképen oszlanak meg:

- a) Föld, kőműves és elhelyező munka, b) Ács munka, c) Bádogos munka, d) Cserepező munka, e) Asztalos munka, f) Lakatos munka, g) Mázoló munka, h) Üveges munka, j) Házi vízvezeték és csatornázás, k) Kálybás munka, l) Különféle munkák.

Ajánlatot lehet tenni:

1. Az egész építkezés összes munkálataira.
 2. az egész építkezés egyes munkanemeire
 3. az 1—6 alatti házcsoportok egyes munkanemeire házcsoportonként.
 4. a fent 1—8 tételek alatt felsorolt nyolcz munkacsoportnak csoportonkénti összes munkáira
- Munkanemenkénti ajánlatok a-1 jel alatt felsorolt egyes munkanemekre, továbbá a 7 és 8 csoportokra külön-külön lehet tenni. Egyes épületekre sem összajánlatok, sem munkanemenkénti ajánlatok nem tehetők. Azok az ajánlattevők, akik az összes munkákra vagy több csoportra avagy több munkanem végrehajtására tesznek ajánlatot, kötelesek kijelenteni, hogy ajánlataikat az egyes munkanemekre, vagy csoportokra külön-külön tartják-e. Amennyiben erre vonatkozólag az ajánlattevő nem nyilatkozik, tett ajánlatát a város az ajánlattevőre egyes csoportonként illetőleg munkanemenként is kötelezőnek fogja tekinteni.

A bánatpénzül az ajánlati összeg 5%-a, illetőleg 250,000 koronán felül az ajánlati összeg 2%-a, teendő le a városi pénztárba, vagy valamelyik állampénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kifizetését igazoló nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlathoz. Az ajánlatok csak írásban alulírott küldöttségi elnök kezéhez 1914. évi április hó 28 ik napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt sárvetűben elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékon megjelölendő a munkacsoport s a munkanem a melyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csak az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsajt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitűntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A vállalkozók a munkát felhívástól számítandó két héten belül megkezdeni és 1915. évi május hó 1-ig befejezni kötelesek.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a város mérnöki hivatalánál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések díjtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező.

Az ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés meg nem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozatot jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg újabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1913. ápr. 3-án.

Komlóssy József,

jog. és gazdasági tanácsnok,
mint az árverési küld. elnöke.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granitó, terazzó, műkö és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivanatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelőnyösebb és legmesszebb menő jótállás mellett készítek. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (Saját ház.)

Mezey János és Társai

Nagyváradon,
Szent László-tér és Teleki utca sarkán.

Bőjti idényre: Étlolajok, mindenemű páczolt halak, csemege sajtok, vaj és turó különlegességek, főzelék conservek aszalt és friss gyümölcsök.

Tisztán kezelt asztali ó- és új borok, desert borok, pezsgők, bel- és külföldi likőrök és cognakok.

Legfinomabb faj-kávékeverék, gyorspörkölön egész napon át folyton pergelve bármily mennyiségben.

Husvétra prágai és kassai sódar.

Ajánljuk még

MAUTHNER-féle gazdasági vetemény és virágmagvakat. Arankamentesség és legmagasabb csirázóképességért teljesen szavatolunk.

A n. érdemű közönség szives pártfogását kérjük mély tisztelettel

Mezey János és Társai

Telefon 249.

Telefon 249.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfitiszabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleéseket s javításokat, valamint aszur- és muslin-harisnyákat, kivágot cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Nagyvárad város jéggyára rendes nyári szállításait megkezdette

Előjegyzések napi $\frac{1}{1}$ vagy $\frac{1}{2}$ tábla
vizvezeteki vízből készült higiénikus műjég

szállítására kérjük levelezőlapon vagy telefonon (651. szám) továbbítani.

A pontos és előzéke ny kiszolgálásról gondoskodik:

Nagyvárad város jéggyára